

Вх. №/..... 2018 г.

ДО
ДОЦ. Д-Р ИВАН Н. ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ЗА
ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

ДОКЛАД

от

дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“ и
дирекция „Правна“

Относно: приемане на проект на Правила за изменение и допълнение на Правилата за търговия с електрическа енергия

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Правомощие на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията), регламентирано в чл. 21, ал. 1, т. 9 от Закона за енергетика (ЗЕ), е да приема или изменя правила за търговия с електрическа енергия по предложение на енергийните предприятия или по своя инициатива и да контролира спазването им. Към настоящия момент са в сила Правилата за търговия с електрическа енергия (ПТЕЕ, обн. ДВ, бр. 66 от 26.07.2013 г., изм. и доп., бр. 39 от 9.05.2014 г., бр. 90 от 20.11.2015 г., в сила от 20.11.2015 г., бр. 100 от 15.12.2017 г., в сила от 15.12.2017 г.).

Съгласно чл. 91, ал. 4 от ЗЕ, КЕВР, при отчитане на постигнатите резултати от работата на електроенергийната система и пазара на електрическа енергия и процедурите, регламентираны в Правилата за търговия с електрическа енергия, по предложение на енергийните предприятия или по своя инициатива изменя или приема нови Правила за търговия с електрическа енергия при спазване на принципите на равнопоставеност и баланс на интересите на всички страни.

Със Закона за изменение и допълнение на Закона за енергетиката, обнародван в ДВ, бр. 38 от 08.05.2018 г. (ЗИД на ЗЕ), са извършени съществени промени в ЗЕ и в Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ), част от които налагат подзаконовите актове по прилагането им, в т.ч. и ПТЕЕ, да се приведат в съответствие със закона (§ 61 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗИД на ЗЕ).

Предвид гореизложеното, със Заповед № 3-Е-100 от 13.07.2018 г. на председателя на КЕВР е сформирана работна група, която да изготви доклад и проект на Правила за изменение и допълнение на ПТЕЕ (проект на ПИД на ПТЕЕ) в съответствие с чл. 28 от Закона за нормативните актове (ЗНА).

След обсъждане и анализ на относимите факти и обстоятелства се установи следното:

Съгласно чл. 28, ал. 1 и ал. 2 от Закона за нормативните актове (ЗНА), в редакцията обн. ДВ, бр. 34 от 2016 г., в сила от 04.11.2016 г., проектът на нормативен акт се внася за обсъждане и приемане от компетентния орган заедно с мотивите, съответно доклада към него и предварителната оценка на въздействието по чл. 20 от ЗНА, като мотивите, съответно докладът, следва да съдържат: причините, които налагат приемането; целите, които се поставят; финансовите и други средства, необходими за прилагането на новата уредба; очакваните резултати от прилагането, включително финансовите, ако има такива; анализ за съответствие с правото на Европейския съюз. Предвид разпоредбата на § 5 от Преходните и заключителни разпоредби към ЗНА, за приеманите от КЕВР подзаконови нормативни актове не се изисква изготвяне на предварителна оценка на въздействието по чл. 20 от ЗНА.

Във връзка с горното, в настоящия доклад са изложени мотивите за приемането на приложения проект на ПИД на ПТЕЕ, както следва:

1. Причини, които налагат приемането на ПИД на ПТЕЕ:

С измененията и допълненията на ЗЕ (обн. ДВ, бр. 38 от 2018 г., в сила от 08.05.2018 г.) се пристъпва към следващ етап от либерализацията на пазара на електрическа енергия, като всички производители с обекти с обща инсталирана електрическа мощност 4 MW и над 4 MW, в т.ч. и общественият доставчик за количествата, надхвърлящи нуждите на регулирания пазар, както и операторите на електропреносната и електроразпределителните мрежи са задължени да продават цялото произведено количество електрическа енергия, респективно да купуват необходимото количество енергия за технологични разходи на/от различните сегменти на организирания борсов пазар. В тази връзка отпада досега съществуващият модел на задължително изкупуване на произведената от тези производители електрическа енергия от възобновяеми източници и от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, както и задължението на обществения доставчик да продава електрическа енергия на операторите на мрежи за покриване на технологичните разходи по пренос/разпределение. С оглед на горното, освен че се отразяват в по-малка или по-голяма степен на всеки от отделните сегменти от пазара на електрическа енергия, тези законови промени налагат в значителна степен реорганизация на работата на балансиращия пазар и по-конкретно на структурата и състава на балансиращите групи, на възможността за обединение на балансиращи групи, както и на дейността на координаторите на балансиращи групи.

В резултат на ЗИД на ЗЕ на Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ (ФСЕС) са възложени допълнителни функции, свързани със събирането на всички средства от цената за задължения към обществото и с изплащането на премии на производители за електрическата енергия от възобновяеми източници (ВИ) и от високоефективно комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия (ВЕКП), произведена от централи с обща инсталирана електрическа мощност 4 MW и над 4 MW. Тази нова роля на ФСЕС го превръща в една от важните фигури на пазара и налага регламентиране на отношенията му с голяма част от търговските участници.

Отделно от горното, при отчитане на постигнатите резултати от работата на електроенергийната система и пазара на електрическа енергия за периода след последното изменение на ПТЕЕ (обн. ДВ, бр. 100 от 15.12.2017 г.) са установени непълноти и неточности в съществуващата редакция на акта. Така например с оглед повишаване ефективността на извършвания от Комисията мониторинг на пазара на електрическа енергия е целесъобразно в глава единадесета от ПТЕЕ да се разшири обхватът на предоставяната от независимия преносен оператор, оператора на организирания борсов пазар и координаторите на балансиращи групи ежемесечна информация.

След разглеждане и анализ на необходимите изменения и допълнения на ПТЕЕ се установи, че същите не са в такава степен многобройни и важни и не налагат отмяна на съществуващите правила и приемане на изцяло нов акт, като е достатъчно отразяването им в действащите ПТЕЕ.

2. Цели, които се поставят:

С проекта на ПИД на ПТЕЕ се цели привеждането на акта в съответствие с последните изменения и допълнения на ЗЕ и ЗЕВИ, посочени по-горе, с които се въвежда задължително участие на производителите от ВИ и ВЕКП с обекти с обща инсталирана електрическа мощност 4 MW и над 4 MW и на мрежовите оператори на организиран борсов пазар, както и се разширяват в значителна степен функциите и ролята на ФСЕС.

С предложените изменения се създават необходимите нормативни предпоставки за реалното участие на горепосочените енергийни предприятия на свободния пазар. В проекта на ПИД на ПТЕЕ и особено с промени в глава пета от ПТЕЕ се регламентират ясни правила и условия за участие на тези производители/мрежови оператори на електроенергийната борса с цел от една страна предотвратяване в значителна степен на възможностите за злоупотреби и извличането на неполагащи се изгоди, а от друга – създаване на сигурност и увереност в пазарните участници, че постигнатите резултати се дължат действително на обективни фактори, а не на непазарни такива.

Прецизирани са разпоредбите, касаещи регистрирането на отделните видове балансиращи групи и дейността на координаторите на балансиращи групи. Част от тези измененията се налагат поради изброените по-горе причини. С друга част се предоставят по-разширени възможности за търговските участници да намалят допълнително реализираните от тях небаланси посредством обединение на балансиращи групи чрез общ финансов сетълмент. Досега съществуващият модел на нормативно определени специални балансиращи групи частично отпада, като занаят се дава право на избор на някои координатори на специални балансиращи групи дали да продължат да бъдат такива или да участват в балансираща група с друг координатор. По този начин се изпълнява в по-голяма степен една от основните цели на балансиращия пазар, а именно създаването на стимули за търговските участници да реализират възможно най-малки небаланси.

На следващо място се създават условия за пълноценното включване на ФСЕС в работата на пазара предвид новите му отговорности. Предвидени са редица задължения за търговски участници, свързани със заплащането на цена за задължения към обществото, предоставянето на различни видове информация и др. В съответствие с изменения текст на чл. 91, ал. 3 от ЗЕ са регламентирани редът и начинът, съобразно които ФСЕС може да поиска от независимия преносен оператор да отстрани от пазара търговец и/или производител на електрическа енергия.

С оглед новата редакция на чл. 100 от ЗЕ са прецизирани текстове от ПТЕЕ относно видовете договори и възможните страни по тях, които се сключват на пазара на електрическа енергия, като е отчетена възможността за сключване на сделки с електрическа енергия на организиран борсов пазар от страна на независимия преносен оператор, операторите на електроразпределителни мрежи и координаторите на балансиращи групи. Детайлизирана е на подзаконово нормативно ниво и уредбата на новосъздадения със Закона за енергетиката институт на договор за компенсирание с премии.

На следващо място са извършени допълнения на разпоредбите относно смяната на доставчик/координатор на балансираща група с оглед новата ал. 2 на чл. 123 от ЗЕ. Предвидена е възможност нов доставчик на електрическа енергия да има право да развали договора за продажба на електрическа енергия с клиент, в случай че снабдяването с електрическа енергия на клиента бъде преустановено по искане на предходния доставчик в резултат на неизпълнение на задължения, като същевременно по балансиран начин са отчетени интересите на всички засегнати страни.

В Глава XI „Мониторинг на пазара“ се разширява обхватът на предоставяната от независимия преносен оператор, оператора на организиран борсов пазар и координаторите на балансиращи групи ежесмесна информация с оглед повишаване ефективността на извършвания от Комисията мониторинг на пазара на електрическа енергия.

3. Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба:

Прилагането на проекта на ПИД на ПТЕЕ не е обвързано с разходи за държавния бюджет.

4. Очаквани резултати от прилагането:

В резултат от приемането и прилагането на проекта на ПИД на ПТЕЕ ще се създадат необходимите условия за фактическото участие на производителите от ВИ и ВЕКП с обекти с обща инсталирана електрическа мощност 4 MW и над 4 MW и на мрежовите оператори на организирания борсов пазар, което е следващ, пореден етап от протичащия в последните години процес на пълна либерализация на пазара на електрическа енергия. По този начин ще се увеличи ликвидността на организирания борсов пазар, а оттам и стабилността и прозрачността на пазара. По-високите търгувани обеми ще доведат съответно и до търсенето/предлагането на по-голям брой и по-разнообразни борсови продукти, отговарящи в най-голяма степен на портфолиото на съответния търговски участник, което ще даде допълнителен тласък в развитието на борсовата търговия. Регламентирането на ясни правила и условия за участие на тези производители/мрежови оператори на електроенергийната борса ще предоврати в значителна степен възможностите за злоупотреби и извличането на неполагащи се изгоди, като същевременно ще създаде сигурност и увереност в пазарните участници, че постигнатите резултати са дължат действително на обективни фактори, а не на непазарни такива. По този начин ще се насърчи конкуренцията между доставчици, съответно клиенти и ще се повиши доверието на всички в пазара на електрическа енергия и неговата надеждност.

С предлаганите изменения във връзка с прецизиране и допълване на съществуващи нормативните изисквания ще се подобрят условията и средата на работа на пазарните участници и ще се усъвършенства функционирането и ефективността на електроенергийния пазар.

5. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз:

Предложеният проект на ПИД на ПТЕЕ е съобразен с действащото европейско законодателство в сектор „Електроенергетика“ и по-конкретно с Директива 2009/72/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за отмяна на Директива 2003/54/ЕО, Регламент (ЕО) № 714/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година относно условията за достъп до мрежата за трансграничен обмен на електроенергия и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1228/2003, Регламент (ЕС) № 543/2013 на Комисията от 14 юни 2013 година за представяне и публикуване на данни на пазарите за електроенергия и за изменение на приложение I към Регламент (ЕО) № 714/2009 на Европейския парламент и на Съвета, Регламент (ЕС) 2015/1222 на Комисията от 24 юли 2015 година за установяване на насоки относно разпределянето на преносната способност и управлението на претоварването, Регламент (ЕС) 2016/1719 на Комисията от 26 септември 2016 година за установяване на насока относно предварителното разпределяне на преносна способност и Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25.11.2011 г. относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия, и не нарушава основни права и принципи от правото на Европейския съюз.

Предвид гореизложеното и на основание чл. 14 и чл. 21, ал. 1, т. 9 във връзка с чл. 91, ал. 4 от Закона за енергетиката, чл. 26 от Закона за нормативните актове, чл. 43, ал. 1 и ал. 6, чл. 49 и чл. 51 от Правилника за дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране и на нейната администрация, предлагаме на Комисията да вземе следните

РЕШЕНИЯ:

- 1. Да приеме настоящия доклад;**
- 2. Да приеме проекта на ПИД на ПТЕЕ;**
- 3. Да публикува проекта на ПИД на ПТЕЕ, ведно с доклада, на интернет страницата на Комисията за енергийно и водно регулиране и на Портала за обществени консултации;**

4. Да определи дата, час и място за провеждане на обществено обсъждане на проект на ПИД на ПТЕЕ, които да бъдат публикувани на интернет страницата на Комисията;

5. Да покани чрез съобщение на интернет страницата на Комисията за участие в общественото обсъждане на проект на ПИД на ПТЕЕ заинтересовани лица по смисъла на чл. 14, ал. 2 от Закона за енергетиката – държавни органи, браншови организации, енергийни предприятия, клиенти и организации на потребители;

6. Да определи 14-дневен срок за предоставяне на становища по проекта на ПИД на ПТЕЕ след провеждане на общественото обсъждане.

Приложение:

1. Проект на Правила за изменение и допълнение на Правилата за търговия с електрическа енергия.